

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

زمان چاپ: ۱۴۰۲/۰۸/۰۲

شماره مجوز مجله: ۸۰۴۰۰

بررسی ابزارهای تکنولوژیک و فناوریانه در خودارزیابی تدریس کلاسی معلمان مدارس ابتدایی چندپایه

حسین مهدی قلی زاده^۱، اسماعیل شرافت^۲، حامد حیدرپور زرگ آباد^۳، مجتبی حاجی زاده^۴

۱- لیسانس روانشناسی عمومی، دانشگاه آزاد ارومیه

۲- کارشناسی آموزش ابتدایی دانشگاه فرهنگیان، پردیس شهید رجایی ارومیه

۳- لیسانس آموزش ابتدایی، دانشگاه آزاد واحد سلماس

۴- کارشناسی ارشد مدیریت آموزشی، دانشگاه آزاد تبریز

mhajizadeh506@gmail.com

چکیده

پژوهش حاضر با هدف بررسی ابزارهای تکنولوژیک و فناوریانه در خودارزیابی تدریس کلاسی معلمان مدارس ابتدایی چندپایه صورت پذیرفت. این مقاله مصاحبه نیمه ساختمند می‌باشد، سؤالات مصاحبه طراحی شده که هدف آن بررسی ابزارهای تکنولوژیک و فناوریانه در خودارزیابی تدریس کلاسی معلمان مدارس ابتدایی چندپایه است. تعداد ۱۰ نفر معلم کلاس‌های چندپایه مورد مصاحبه قرار گرفتند. اطلاعات موردنیاز محقق در تعدادی سؤال گنجانده شده و از همه مصاحبه‌شوندگان سؤالات یکسانی پرسیده شد. مصاحبه‌شوندگان در پاسخگویی به سؤالات آزادی داشتند که به هر صورت مایلند به پاسخگویی سؤالات بپردازند. در این مقاله، ابزارهای مختلفی مانند نرم‌افزارهای آموزشی، پلتفرم‌های آموزشی آنلاین، ویدئوهای آموزشی، سامانه‌های مدیریت آموزش و ... برای خودارزیابی تدریس معلمان مدارس ابتدایی مورد بررسی قرار گرفته است. در مقاله حاضر که از نوع مقاله کیفی، از تجربه‌های مختلف خود در ارتباط با به‌کارگیری شیوه جدید خودارزیابی گروهی در مدارس چندپایه ابتدایی گفتند و این تجربه‌ها در ارتباط با استفاده از ابزارهای تکنولوژیک در ارزیابی تدریس کلاسی توسط همکاران از طریق داده‌های ویدیویی ضبط‌شده؛ تجربه همکاری‌ها و ارتباطات بین همکاران در جلسات خودارزیابی گروهی با حضور گروه متخصصان ارزیاب از بین خود معلمان تا تجربه‌های انفرادی و شخصی معلمان در زمینه‌های مرتبط و موارد مشابه قابل‌شناسایی است. در نتیجه، با استفاده از این ابزارها، معلمان می‌توانند بهبود کیفیت تدریس خود را بهبود داده و بهترین روش‌های آموزش و پرورش را برای دانش‌آموزان خود انتخاب کنند.

کلمات کلیدی: مدارس ابتدایی، مدارس چند پایه، مدارس ابتدایی، تکنولوژیک

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

مقدمه

از آنجایی که تدریس مهم‌ترین فعالیت معلمان بوده و آنچه را که فراگیران از مقوله رشد و کمال و علم کسب می‌کنند بیشتر از هر چیز تحت تأثیر خصوصیات، کیفیات و شایستگی‌های علمی، فرهنگی، اجتماعی و اخلاقی معلمان هست لازم است که عملکردشان مورد ارزشیابی قرار گیرد. چراکه ارزشیابی از جنبه‌های کلیدی امر آموزش است که به‌منظور تعیین میزان موفق بودن برنامه در جهت رسیدن به اهداف موردنظر اجرا می‌شود. در این بین روش‌های سنتی ارزشیابی که در کشور ما بیشتر مورد توجه و استفاده‌اند، به دلیل نداشتن کارایی لازم و عدم ارائه اطلاعات عینی باید کنار گذاشته شوند و از شیوه‌هایی استفاده نمود که عملکرد واقعی را مورد ارزشیابی قرار داده و فرد مورد ارزشیابی را به‌عنوان عنصری مهم در این امر تلقی می‌کند و اطلاعات عینی را در اختیار ارزشیاب قرار می‌دهد.

روش کار

میدان تحقیق و فرآیند نمونه‌گیری

میدان پژوهش حاضر شامل: کلیه معلمان کلاس‌های چندپایه مقطع ابتدایی شهرستان ارومیه است که در سال تحصیلی ۱۴۰۲-۱۴۰۳ مشغول به تدریس و آموزش بودند. نمونه مجموعه‌ای از نشانه‌ها است که از یک قسمت، گروه یا جامعه‌ای بزرگ‌تر انتخاب می‌شود. این انتخاب به گونه‌ای است که این مجموعه نشانه، ویژگی‌های آن قسمت، گروه یا جامعه بزرگ‌تر را دارا باشد. نمونه این مقاله با توجه به اینکه معلمان کلاس‌های چندپایه مقطع ابتدایی شهرستان ارومیه محدود بودند، مشارکت‌کنندگان در تحقیق شامل تعداد ۱۰ نفر از معلمان مرد می‌باشند که حداقل در سه پایه تحصیلی مشغول تدریس باشند و کمتر از ۵ سال سابقه تدریس در کلاس‌های چندپایه نداشته باشند.

جدول ۱. تصویری از مشخصات مشارکت‌کنندگان

شماره مصاحبه‌شونده	جنس	میزان تحصیلات	پایه تدریس	سابقه تدریس	زمان مصاحبه
شماره ۱	مذکر	فوق لیسانس	اول تا ششم	۶ سال	۲۰ دقیقه
شماره ۲	مذکر	فوق لیسانس	اول - دوم - سوم	۲۹ سال	۲۳ دقیقه
شماره ۳	مذکر	فوق لیسانس	سوم - چهارم - ششم	۷ سال	۲۲ دقیقه
شماره ۴	مذکر	لیسانس	چهارم - پنجم - ششم	۶ سال	۲۴ دقیقه
شماره ۵	مذکر	لیسانس	اول - سوم - چهارم	۶ سال	۲۵ دقیقه
شماره ۶	مذکر	لیسانس	چهارم - پنجم - ششم	۱۰ سال	۲۰ دقیقه
شماره ۷	مذکر	لیسانس	اول - دوم - سوم	۱۳ سال	۲۲ دقیقه
شماره ۸	مذکر	لیسانس	سوم - چهارم - پنجم	۲۵ سال	۲۳ دقیقه
شماره ۹	مذکر	لیسانس	اول - دوم - سوم	۲۱ سال	۲۶ دقیقه
شماره ۱۰	مذکر	لیسانس	چهارم - پنجم - ششم	۱۲ سال	۲۴ دقیقه

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

روایی و پایایی

برای اعمال این روش علاوه بر اینکه متن مصاحبه و کدهای مستخرج از مصاحبه‌ها با مشارکت‌کنندگان (معلمان)، در میان گذاشته می‌شود، یافته‌های نهایی نیز در اختیار آنان قرار گرفت تا درستی نتایج را مورد تأیید قرار دهند. چهار راهکار برای رسیدن به پایایی:

۱. استفاده از فرایندهای ساختمند از مصاحبه همگرا.
 ۲. استفاده از فرایندهای ساخت یافته برای ثبت، نوشتن و تفسیر داده‌ها.
 ۳. وجود حداقل دو نفر برای انجام مصاحبه به صورت جداگانه، اما موازی با یکدیگر و مقایسه یافته‌ها (توافق بین دو کدگذار).
 ۴. استفاده از کمیته راهنما برای ارزیابی و اجرای برنامه مصاحبه.
- برای بررسی پایایی مصاحبه‌ها از روش پایایی توافق بین دو کدگذار استفاده شد.

ابزار گردآوری اطلاعات

این مقاله مصاحبه نیمه ساختمند می‌باشد، سؤالات مصاحبه طراحی شده که هدف آن بررسی ابزارهای تکنولوژیک و فناوریانه در خودارزیابی تدریس کلاسی معلمان مدارس ابتدایی چندپایه است. تعداد ۱۰ نفر معلم کلاس‌های چندپایه مورد مصاحبه قرار گرفتند. اطلاعات موردنیاز محقق در تعدادی سؤال گنجانده شده و از همه مصاحبه‌شوندگان سؤالات یکسانی پرسیده شد. مصاحبه‌شوندگان در پاسخگویی به سؤالات آزادی داشتند که به هر صورت مایلند به پاسخگویی سؤالات بپردازند. در این مقاله جلسات مورد ارزیابی قرار نگرفته بلکه پس از پایان جلسات با شرکت‌کنندگان، مصاحبه به عمل آورده شد.

نتایج

سؤال اصلی اول

شما به عنوان معلم کلاس‌های چندپایه ابتدایی، چه تجربه‌ای از خودارزیابی دارید؟

تجربه ارزیابی به کمک فناوری؛ تجربه ارزیابی گروهی توسط همکاران؛ و تجربه فردی خودارزیابی توسط معلم، تجربه خودارزیابی گروهی معلمان مورد مطالعه را نشان می‌دهد و تأثیرات احتمالی چنین تجاربی را می‌توان در بستر توسعه دانش عملی تدریس معلمان چندپایه ابتدایی نشان داد.

• سؤالات فرعی برای سؤال اصلی اول

خودارزیابی گروهی از طریق تکنولوژی، چه معنا و مفهومی برای شما دارد؟
به نظر شما اجرای روش خودارزیابی گروهی از طریق تکنولوژی چه تأثیری در وضعیت تدریس معلمان ایجاد می‌کند؟

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

جدول ۲. تجربه معلمان کلاس‌های چندپایه از خودارزیابی گروهی با داده‌های ویدیویی

مضامین نهایی	مضامین سازمان دهنده	مضامین پایه
تجربه خودارزیابی گروهی در کلاس چندپایه	تجربه ارزیابی به کمک فناوری	تماشای فیلم تدریس (۱)؛ نمایش ویدیویی کلاس و فراینده (۱)؛ استفاده از فناوری‌های جدید (۲)؛ تماشای ویدیوی تدریس خود و اعضای گروه (۲)؛ ارزیابی مستند عینی تدریس (۳)؛ غیرقابل‌انکار بودن ارزیابی مستند تدریس (۴)؛ فیلم‌برداری از تدریس با تلفن همراه (۶)؛ دیدن مسائل تدریس از طبق فیلم‌برداری از تدریس (۸)؛ تهیه فیلم از تدریس با تلفن همراه (۸)؛ تمرین تدریس با فیلم‌برداری (۱۰)؛
	تجربه ارزیابی گروهی توسط همکاران	یادآوری نکات تدریس نوین (۱)؛ بحث و تبادل نظر و نقد فیلم تدریس (۱)؛ نقد همکاران (۱)؛ راهنمایی تدریس همکاران (۲)؛ نقد و بررسی تدریس یکدیگر توسط اعضا (۲)؛ رفع اشتباهات تدریس و اصلاح از طرف اعضا (۲)؛ نداشتن تجربه ارزیابی گروهی در طول تدریس (۴)؛ دیده شدن نقص‌های بیشتر در خودارزیابی گروهی (۴)؛ دیده شدن مشکلات تدریس در خودارزیابی گروهی (۵)؛ نقد کارها و روش‌های تدریس قبلی که قبل درس فرض می‌شد (۵)؛ نقد تدریس با راهکار و انتخاب بهترین راهکار (۶)؛ جنبه‌های بیشتر اصلاحی به دلیل نقطه‌نظرهای خاص افراد (۷)؛ جنبه اصلاحی تعاملات و گفتگوهای گروهی (۷)؛ کسب نتایج مثبت با ملاحظات فنی و تعیین اهداف موردقبول اعضای ارزیابی‌کننده (۷)؛ تجزیه و تحلیل فیلم تدریس در اوقات فراغت (۷)؛ ارزیابی گروهی و نقد همدیگر (۸)؛ تجزیه و تحلیل و کشف نقاط قوت و ضعف (۸)؛ بهبود تدریس با دریافت نظر تخصصی افراد مختلف (۸)؛ شناسایی نقاط قوت تدریس با همفکری پدر (۸)؛ اعمال نقاط مثبت تدریس پدر معلم در تدریس خود (۸)؛ نقد و پیشنهاد تدریس پدر معلم توسط فرزند معلمش (۸)؛ تدریس با همراهی گروه متخصصان (۹)؛ کسب تجربه و رهنمود از پدر معلم با تماشای فیلم تدریس (۹)؛ تجربه و سوابق تدریس پدر معلم (۹)؛ مقایسه تجارب تدریس دیگران در کلاس آموزشی (۹)؛ تهیه و تماشای فیلم تدریس با همکار (۹)؛ ارزیابی فیلم تدریس و اصلاحات با همکار (۱۰)؛
	تجربه فردی خودارزیابی توسط معلم	ندیدن مشکلات تدریس به‌تنهایی بعد از تماشای فیلم تدریس (۲)؛ انگیزه درونی برای خود بهبودی (۲)؛ شرکت در مسابقات درس پژوهی در دانشگاه فرهنگیان (۲)؛ بی‌تجربگی اول خدمت در آموزش و تدریس (۳)؛ حل مشکلات ناخودآگاه تدریس همچون تکیه کلام (۳)؛ پی بردن به نکات تدریس معلم که قبلاً توجه نشده یا کم‌اهمیت بوده (۵)؛ حساسیت و استرس زیاد کاری (۵)؛ خود اصلاحی و بهبود کار از طریق خودارزیابی معلم (۷)؛ ارزیابی معلم توسط خودش (۷)؛ نیاز به انگیزه درونی برای بهبود تدریس (۷)؛ ندیدن مسائل تدریس از نگاه خود معلم (۷)؛ کسب مقام برتر تدریس در جشنواره (۷)؛ بی‌تجربگی در اوایل خدمت (۸)؛ تحویل فیلم

		<p>تدریس به اداره تا ارزیابی (۸)؛ شرکت در جشنواره الگوهای برتر تدریس (۸)؛ تدارک یک تدریس خوب برای مسابقه (۹)؛ فهمیدن نقاط ضعف و قوت بعد از ارزیابی (۹)؛</p>
	<p>توسعه دانش عملی تدریس</p>	<p>تجربه پژوهش تدریسی (۱)؛ کاهش کاستی‌های تدریس (۱)؛ کارآمد شدن معلم چندپایه (۱)؛ فکر انتخاب بهترین راه آموزش (۳)؛ کاربرد فرایند یاددهی یادگیری (۳)؛ رویکرد فعال یاددهی یادگیری در حوزه معلمی (۳)؛ فرصت اجتماعی آموزشی (۴)؛ صلاح و بهبود تدریس در کلاس‌های چندپایه (۴)؛ مهارت خاص معلم برای استفاده از زمان اندک کلاس (۶)؛ اجرای نظریه‌های آموزشی دانشگاه در محیط واقعی کلاس درس (۶) کاهش نقاط ضعف تدریس (۶)؛ کمک به بهبود عملکرد معلمین در کلاس (۷)؛ کمک به بهبود و تقویت نقاط قوت تدریس (۷)؛ کمک به معلم در اجرای بهتر روش‌های تدریس قابل اجرا (۸)؛ آشناسازی با روش‌های تدریس سایر اعضاء (۸)؛ مدیریت بهتر کلاس درس و توجه به همه فراگیران (۸)؛ داشتن طرح درس با علم به ارزیابی شدن (۹)؛ رعایت نکات آموزنده برای رعایت در کلاس درس (۹)؛ عاملی برای پیشرفت کاری تدریس (۹)؛ جستجوی روش‌های فعال تدریس (۹)؛ مطالعه روی موضوعات تدریس (۱۰)؛ تلاش برای داشتن کلاس شاد و پربازده (۱۰)؛</p>

نمودار ۱. الگوی کیفی تجربه خودارزیابی گروهی معلمان در کلاس‌های چندپایه

سؤال اصلی دوم

از نظر شما مهم‌ترین عناصر خودارزیابی گروهی از طریق فناوری و تکنولوژی بیشتر شامل چه عناصری می‌شود؟ در راستای پاسخگویی به سؤال دوم، نگرش معلمان مدارس چندپایه از خودارزیابی گروهی از طریق داده‌های ویدیویی را می‌توان در سه طبقه شامل نگرش معلمان به عناصر خودارزیابی گروهی؛ زمینه‌های پذیرش خودارزیابی گروهی؛ و فواید اجرای خودارزیابی گروهی تجزیه و تحلیل کرد. هر کدام از این مضامین سازمان دهنده در پاسخ به پرسش‌هایی شکل گرفته‌اند که محقق در جریان مصاحبه از مصاحبه‌شوندگان پرسیده است.

• سؤالات فرعی برای سؤال اصلی دوم

آیا موافق اجرای خودارزیابی از طریق تکنولوژی به عنوان یکی از روش‌های ارزیابی معلمان هستید؟ چرا؟ به‌طور کلی جلسه خودارزیابی گروهی از طریق تکنولوژی چه فواید و سودمندی‌هایی برای شما فراهم کرده است؟

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

جدول ۳. نگرش معلمان کلاس‌های چندپایه به خودارزیابی گروهی با تکنولوژی

مضامین فراگیر	مضامین سازمان دهنده	مضامین پایه
نگرش معلمان از خودارزیابی گروهی	نگرش به عناصر خودارزیابی گروهی	<p>معلم به‌عنوان عنصر مهم در خودارزیابی (۱)؛ معلم عنوان عنصر اصلی در تدریس (۲)؛ تلاش و مسئولیت‌پذیری بیشتر معلمان در خودارزیابی گروهی (۱)؛ تسلط بر محتوا و روش‌های تدریس خلاق (۳)؛ مشورت و همفکری عامل پیشرفت در آموزش (۱)؛ مسئولیت تدریس و تغییر و خودارزیابی توسط معلم (۴)؛ ارزیابی اجرا و نتیجه‌گیری کلی از خودارزیابی گروهی (۳)؛ رسیدن به اجماع کلی همکاران در نقد و تحلیل تدریس (۷)؛ موافقت به دلیل مستند بودن ارزیابی با این روش (۷)؛ داشتن روحیه انتقادپذیری اعضای گروه (۴)؛ خودارزیابی توسط شخص معلم و مشاهده تدریس از زاویه جدید (۶)؛ عنصر دوربین فیلم‌برداری (۵)؛ توجه به دوربین و رفتار غیرواقعی در هنگام آموزش پایه‌ها (۵)؛ موافقت به دلیل متفاوت بودن با روش‌های رایج و تفاوت در اجرا (۸)؛ داشتن میل و رغبت درونی برای تغییر و بهبود (۸)؛ نیاز خودارزیابی به میل معلم به پیشرفت و تغییر (۹)؛ خود خواستن و خود میل به ارزیابی داشتن معلمان (۵)؛ ارائه تصویر واقعی دوربین از محیط تدریس (۱۰)؛ موافقت با روش به دلیل جدید بودن و استفاده از فناوری (۶)؛ وقت‌گیر بودن ارزیابی گروهی با تکنولوژی (۱۰)؛</p>
	نگرش به زمینه‌های پذیرش خودارزیابی گروهی	<p>انقلاب در تدریس همکاران به‌واسطه ارائه راهکار از سوی اعضاء (۱)؛ برقراری ارتباط همکاران و آگاهی از تجارب (۱)؛ پرهیز از تصنعی و جشنواره‌ای شدن فیلم تدریس (۲)؛ عدم کارایی فیلم تدریس به انگیزه کسب امتیاز ارزیابی (۶)؛ تلاش برای اجرای خودارزیابی با تمایل خود معلمان و نه کسب امتیاز و اداره (۲)؛ مشکل تفاوت قائل نشدن آموزش و پرورش بین همکاران دغدغه مند تدریس عالی و پربازده (۵)؛ دور شدن از رسالت تدریس با جشنواره‌ای و مسابقه‌ای شدن تدریس (۵)؛ اثربخشی بهتر در صورت خودجوش بودن و نقش حمایتی اداره (۸)؛ توجه به ایجاد برخی ایرادات تدریس به دلیل وجود دوربین فیلم‌برداری (۸)؛ بکارگیری دوربین با ایجاد کمترین حساست و ارائه تدریس واقعی (۳)؛ مداوم بودن فرایند خودارزیابی در طول سال تحصیلی (۴)؛ صمیمیت اعضای گروه با همدیگر (۴)؛ شرایط مناسب کلاس (۹)؛ آمادگی ذهنی و روانی فراگیران و معلمان چندپایه (۹)؛ ارتباط مناسب با شرایط و دوربین در محیط آموزشی (۵)؛ وجود همکاران باتجربه و متخصص در زمینه تدریس (۵)؛ جو صمیمی و دوستانه برای قبول نقدها و روحیه انتقادپذیری (۱۰)؛ مقاومت بعضی معلمان در مقابل نقدها و عقل کل پنداشتن خود (۱۰)؛ عامل گروهی بین افراد با نظرات مختلف و تخصصی (۱۰)؛ بهره‌گیری از تجربیات و روش‌های تدریس همکاران (۷)؛ متفاوت بودن نگاه تدریس و روش‌های متفاوت همکاران (۷)؛ وجود جو مناسب و</p>

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

		<p>محیط کلاس آموزشی (۶)؛ وجود گروهی از همکاران متخصص و ارائه نظرات کارشناسی و علمی موردقبول (۶)؛ کیفیت بالای دوربین فیلمبرداری برای ارائه تصویر کامل و غیرمبهم (۸)؛ نداشتن وقت مناسب و کافی در معلمان کلاس‌های چندپایه (۸)؛ پذیرش نظرات و رهنمودهای افراد متخصص و نظرات کارشناسی (۶)؛ مقبول واقع نشدن ارزیابی معلمان و نظرات توسط مدیر یا راهبر بدون تخصص (۶)؛</p>
<p>نگرش به فواید اجرای خودارزیابی گروهی</p>		<p>کاهش نقاط ضعف تدریس خویش (۱)؛ افزایش کارایی صبر و انتقادپذیری همکاران (۱)؛ صلاح نقاط ضعف و اصلاح آن در خودارزیابی (۱)؛ کمک به مدیریت زمان در هنگام نقد فیلم‌های تدریس (۲)؛ کمک به کاهش ائتلاف وقت تدریس (۲)؛ کمک به معلمان در کاهش نقایص تدریس (۲)؛ کمک به بالا رفتن کارایی تدریس و بازدهی بیشتر (۳)؛ ارتقای سطح مهارت‌های تدریس از طریق اعتقاد به روش (۳)؛ ارزیابی با دیدن فیلم تدریس و نقد و ارزیابی توسط معلم (۳)؛ آشنایی با روش‌های خلاق و جدید تدریس از طریق ایده‌های ذهنی دیدن تدریس همکاران (۳)؛ کاهش رفتارهای مزاحم تدریس (۴)؛ تقویت رابطه عاطفی و اجتماعی با همکاران (۴)؛ افزایش انگیزه و تلاش برای تدریس مفیدتر در جمع همکاران (۴)؛ همدلی و همراهی گروه تخصصی همکاران (۴)؛ نقد تأثیرگذار یک همکار به نحوه تخصیص زمان به پایه‌ای خاص در یک کلاس چندپایه (۵)؛ افزایش انگیزه با تشویق تدریس خلاق از سوی همکاران (۵)؛ آشنایی استفاده از ابزارهای فناوری و تأثیرشان در زندگی (۵)؛ ارائه راهکارهای عملی برای اصلاح، تغییر و بهبود تدریس (۶)؛ واقعی و طبیعی بودن نکات مورد ارزیابی (۶)؛ قابلیت بازبینی تدریس (۶)؛ تخصصی بودن نظرات گروهی (۶)؛ مشارکتی بودن ارزیابی و ارائه نظرات (۶)؛ کاهش احتمال سوگیری با یک نفره نبودن ارزیابی (۷)؛ آشنایی با روش‌های جدید ارزیابی با بازدهی بیشتر (۷)؛ استفاده از نظرات تخصصی همکاران (۷)؛ مشاهده تدریس واقعی برای اولین بار از طریق فناوری (۷)؛ مفید بودن روش ارزیابی برای شناسایی مشکلات تدریس در جو دوستانه و صمیمی همکاران (۸)؛ مشخص شدن میزان توجه به فراگیران و پایه‌ها و رفع نقایص کم‌توجهی (۸)؛ داشتن رضایت از نظرات همکاران به جهت مشاهده نقایص در فیلم تدریس (۸)؛ جنبه آموزش و یادگیری جلسه برای شناسایی نقاط قوت و ضعف بارانمایی همکاران (۸)؛ کمک دوربین فیلمبرداری به مشارکت فعال فراگیران در تدریس (۹)؛ نقد و نگاه تازه در خودارزیابی معلم از کار خودش (۹)؛ استفاده گروهی از تجربیات یکدیگر در زمینه تدریس و آموزش (۹)؛ آموزشی بودن تجربه معلم از جلسه ارزیابی (۹)؛ استفاده از نظرات و تجربیات تدریس همکاران (۹)؛ مشاهده و نقد فردی تدریس در قالب فیلم ضبط‌شده برای اولین بار (۱۰)؛ استفاده از نقد و تحلیل تخصصی همکاران (۱۰)؛ تحلیل و نقد کار با استفاده از فناوری (۱۰)؛ ایجاد ایده‌های ذهنی تازه برای به‌کارگیری در تدریس در نتیجه تماشای فیلم (۱۰)؛</p>

نمودار ۲. الگوی کیفی نگرش معلمان به خودارزیابی گروهی در کلاس های چندپایه

۳. سؤال اصلی سوم

از نظر شما مهم ترین موانع و مشکلات اجرای خودارزیابی از طریق فیلم و تکنولوژی در کلاس های چندپایه کدام اند؟ در راستای پاسخگویی به سؤال سوم، موانع و مسائل اصلی خودارزیابی گروهی از طریق داده های ویدیویی از دیدگاه معلمان مدارس چندپایه را می توان در سه طبقه شامل عوامل انگیزشی و امنیت؛ عوامل امتناع فردی و گروهی و عوامل امتناع سیستمی تجزیه و تحلیل کرد. هرکدام از این مضامین سازمان دهنده در پاسخ به پرسش هایی شکل گرفته اند که محقق در جریان مصاحبه از مصاحبه شونده گان پرسیده است.

• سؤالات فرعی برای سؤال اصلی سوم

اگر با استفاده از روش آنلاین توسط سایر همکاران مورد ارزیابی قرار گیرید چه احساسی دارید، امنیت یا ناامنی؟ توضیح دهید چرا؟
از نظر شما دلیل بهره گیری کم یا عدم بهره گیری از روش خودارزیابی گروهی از طریق فیلم در کلاس های چندپایه چه می باشد؟

جدول ۴. مسائل خودارزیابی گروهی با داده های ویدیویی از نظر معلمان کلاس های چندپایه

مضامین فراگیر	مضامین سازمان دهنده	مضامین پایه
بازخورد معلمان به اجرای خودارزیابی گروهی	عوامل انگیزشی و امنیت	احساس امنیت کردن در خودارزیابی (۱)؛ فرایند آموزنده و انقلابی در تدریس و فرایندهای یادگیری (۱)؛ توانایی در توضیح و پذیرش نقاط ضعف و راهکار عملی (۱)؛ مفید بودن ارزیابی در جمع معلمان و عامل مطالعات بیشتر (۱)؛ احساس امنیت کردن (۲)؛ نیاز به برگزاری جلسات توجیهی برای ایجاد تمایل و انگیزه در همکاران (۲)؛ ایجاد زمینه همکاری از طرف اداره منطقه با تخصیص بودجه و تشویق معلمان (۲)؛ احساس امنیت کردن (۲)؛

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

		<p>حساس مسئولیت در قبال وظایف معلمی (۳)؛ استقبال از روش و برنامه برای اصلاح و بهبود کار (۳)؛ ارائه راهکار و تبادل نظر همکاران در مشکلات تدریس (۳)؛ داشتن احساس امنیت در هنگام ارزیابی همکاران و ارائه راهکار (۵)؛ ایجاد امنیت و اعتماد به تخصص گروه ارزیاب (۵)؛ اعتماد دوطرفه برای امنیت و پرهیز از سوءنیت (۷)؛ پذیرش باز در خطای در تدریس (۷)؛ از بین رفتن ترس و استرس با شرکت در جلسه نمایش فیلم با جو دوستانه (۱۰)؛ تجربه مثبت جلسه آموزشی با وجود حسن نیت گروه ارزیاب (۱۰)؛</p>
<p>عوامل امتناع فردی و گروهی</p>		<p>مقاومت و امتناع بعضی از همکاران (۱)؛ عدم پذیرش نقد و قضاوت از سوی برخی همکاران (۱)؛ عدم همکاری همکاران به دلیل نداشتن وقت کافی (۱)؛ ناتوانی گروه ارزیاب در بیان راحت نکات تدریس ارزیابی شونده (۱)؛ تحت تأثیر قرار گرفتن نام و شخصیت ارزیابی شونده (۱)؛ ناتوانی در نقد و تحلیل آسان ارزیابی شونده توسط گروه ارزیاب (۲)؛ ایجاد بدبینی در بین اعضا و گروه ارزیاب (۲)؛ عدم تمایل همکاران به اجرای این روش (۲)؛ تمایل بعضی همکاران به روش‌های قدیمی (۲)؛ عدم تمایل بعضی همکاران به تغییر روش و تجربه ارزیابی توسط همکاران (۲)؛ ترس و تردید بعضی همکاران و کمبود اعتمادبه‌نفس (۲)؛ شرایط سخت تدریس و مشکلات معیشتی همکاران (۳)؛ تعداد کم معلمان در مدارس چندپایه به‌عنوان مشکل خودارزیابی گروهی (۳)؛ عدم روحیه انتقادپذیری در معلمان (۳)؛ عدم صرف وقت برای خودارزیابی گروهی همکاران (۳)؛ عادت اداره به روش‌های قدیمی و کم‌هزینه ارزیابی (۳)؛ عادت اکثر معلمان به روش‌های قدیمی (۴)؛ عدم تمایل به تغییر و نقد به دلیل مدرک تحصیلی پایین (۴)؛ تحلیل تدریس و نتایج ارزیابی توسط معلم (۴)؛ زمان‌بر بودن برای اجرای درست (۴)؛ زمان آموزشی کم معلمان چندپایه مشابه کلاس‌های تک‌پایه (۴)؛ نداشتن وقت کافی معلمان چندپایه برای اجرای این روش (۴)؛ نیاز به حسن نیت در تحلیل تدریس و اعتماد دوطرفه بین همکاران (۴)؛ انحراف اهداف آموزشی در صورت خدشه وارد شدن به اعتماد اعضا (۴)؛ مانع اجرا در صورت عدم اعتماد متقابل بین اعضای گروه و معلمان (۴)؛ استرس معلمان در مقابل دوربین فیلم‌برداری (۵)؛ امکان تدریس تصنعی و کم‌نقص در مقابل دوربین و اختلال در اجرای صحیح روش (۵)؛ آشفتگی وجود دوربین یا شخص فیلم‌بردار (۵)؛ عدم اعتمادبه‌نفس معلمان به تدریس در کلاس‌های چندپایه (۵)؛ نیاز به توجه بیشتر معلمان به پیشرفت کمی و کیفی تدریس (۵)؛ حواس‌پرتی فراگیران و حالت تصنعی در هنگام فیلم‌برداری (۵)؛ احساس ناامنی به خاطر تهیه فیلم از تدریس (۶)؛ احساس ناامنی به خاطر اشکالات ساختاری تدریس و نقد همکاران (۶)؛ احساس ناامنی به خاطر احتمال سوءنیت اعضای گروه در تحلیل و نقد تدریس (۶)؛ ایرادات کلاس‌های</p>

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

		<p>چندپایه و تأثیر بر تدریس معلم (۶)؛ احساس ناامنی به خاطر مورد قضاوت قرار گرفتن کاستی‌های تدریس (۷)؛ درگیر نشدن معلمان و تخصیص وقت و هزینه کم (۷)؛ استرس و اضطراب فراگیران و معلم در حین فیلم‌برداری جهت ارزیابی (۷)؛ تصنعی بودن تدریس معلم در شرایط ملاک واقعی و طبیعی بودن در ارزشیابی (۸)؛ استرس و آشفتگی باوجود دوربین فیلم‌برداری در کلاس (۸)؛ نادرستی ملاک فیلم‌برداری از یک جلسه و ضرورت تحلیل در طول جلسات تدریس (۸)؛ وقت‌گیر بودن فیلم‌برداری از تدریس معلمان (۸)؛ استرس‌زا بودن ارزیابی معلمان (۸)؛ احساس ترس و ناامنی به دلیل تهیه فیلم و نقد همکاران (۸)؛ ترس از تمسخر و طعنه همکاران و قضاوت به‌عنوان معلم سطح پایین (۸)؛ بی‌اعتمادی معلمان به نمره ارزشیابی به دلیل شاخص‌های نامعتبر و کاغذبازی (۹)؛ مشکل اجرای روش به دلیل سروکار داشتن معلمان چندپایه با کتب و مطالب آموزشی زیاد و وقت کم (۹)؛ بی‌اعتمادی و عدم رغبت معلمان به دلیل عدم تمایز اداره منطقه بین معلمان با نمره بالا و پایین ارزشیابی (۹)؛ ترس و استرس از ارزشیابی توسط افراد غیرمتخصص (۹)؛ ترس از ارزشیابی با روش جدید (۹)؛ ترس از داشتن اشکال در تدریس و انتشار فیلم از آن (۹)؛ تأثیر منفی ضعیف بودن کلاس‌های چندپایه از نظر امکانات و زمان‌بر تدریس ایدئال (۱۰)؛ احساس ناامنی به دلیل امکان ارزیابی غیرتخصصی و با ایجاد بدبینی و سوءنیت گروه ارزیاب (۱۰)؛ کمبود وقت معلمان (۱۰)؛ کم بودن تعداد معلم با یک مدیر و گرایش افراد باسابقه به مدارس چندپایه به دلیل مبلغ اضافه‌حقوق (۱۰)؛ عدم تمایل معلمان قدیمی به تغییر شیوه تدریس و نقد و تحلیل آن (۱۰)؛</p>
	<p>عوامل امتناع سیستمی</p>	<p>اتلاف وقت در بین اعضای ارزیاب (۱)؛ مشکل زمان اجرای خودارزیابی گروهی با فیلم (۱)؛ گستردگی مطالب و نیازهای آموزشی چندپایه (۱)؛ صرف وقت و انرژی زیاد (۱)؛ صرف زمان و هزینه زیاد (۳)؛ عدم رغبت مسئولین به فعالیت‌های جمعی و دادن انگیزه به مجریان (۳)؛ تمایل اداره منطقه به روش‌های قدیمی و کم وقت و هزینه (۳)؛ عدم رغبت اداره منطقه به اجرای این روش‌ها (۱)؛ نبود سیستم ویدیویی در مدارس چندپایه (۳)؛ استقرار مدارس چندپایه در مناطق محروم (۴)؛ حجم بالای کار و مطالب درسی چندپایه (۴)؛ دسترسی سخت به امکانات تکنولوژیک (۴)؛ مشکل زمانی در اجرای خودارزیابی گروهی (۴)؛ عادت اداره به روش‌های نیازمند وقت کمتر و انفرادی توسط مدیر (۵)؛ نبود امکانات تکنولوژیکی فیلم‌برداری و نمایش تدریس در مدارس باکیفیت پایین (۵)؛ عدم وجود امکانات کافی برای ضبط مؤثر باکیفیت بالا (۵)؛ نیاز به توجه بیشتر اداره منطقه به پیشرفت کمی و کیفی تدریس (۵)؛ رعایت بودجه‌بندی کتب درسی و</p>

	<p>زمان‌بندی تدریس (۶)؛ مشکلات نظام آموزشی و عدم‌حمایت اداره منطقه از این روش‌ها (۶)؛ آشفته‌گی کلاس‌های چندپایه (۶)؛ امکانات ضعیف کلاس‌های چندپایه (۷)؛ محدودیت زمانی در کلاس‌های چندپایه نسبت به تک‌پایه (۷)؛ مشکلات اجرای ارزشیابی جدید با توجه به زمان و هزینه‌بر بودن در شرایط نامطلوب بودجه و امکانات چندپایه (۷)؛ عدم‌حمایت اداره منطقه و تأکید بر روش‌های قدیمی (۷)؛ ساختار آموزشی ضعیف و عدم‌حمایت از ایده‌های نو (۷)؛ مشکلات معیشتی و حقوق پایین معلمان (۸)؛ عدم آشنایی رهبران، معلمان و ارزیابان منطقه با روش‌های جدید (۸)؛ فشردگی کلاس‌ها و زمان‌بر بودن تهیه فیلم و ملزومات (۸)؛ مشکلات اجرای روش جدید ارزشیابی با توجه به دوشغله بودن معلمان به دلیل حقوق ناکافی (۹)؛ حجم بالای کتاب‌ها و وقت کم معلمان برای تدریس طبق سرفصل و بودجه‌بندی اداره منطقه (۹)؛ فقدان امکانات لازم مدارس برای اجرای روش جدید (۹)؛ عدم عدالت آموزشی به‌واسطه یکسان بودن زمان آموزش در کلاس‌های چندپایه و تک‌پایه (۹)؛ عدم دسترسی به امکانات تکنولوژیکی در مناطق محروم و هزینه گران تهیه امکانات در مدارس چندپایه (۱۰)؛ نبود امکانات تکنولوژیکی و بودجه کافی در مدارس (۱۰)؛ درگیری معلمان با تدریس موضوعات آموزشی و عدم بازخواست اداره منطقه (۱۰)؛ مشکل یکسان بودن زمان آموزش و کتب درسی مدارس چندپایه و تک‌پایه (۱۰)؛ صرف وقت و هزینه زیاد در این روش (۱۰)؛</p>
--	--

نمودار ۳. الگوی کیفی مسائل خودارزیابی گروهی معلمان در کلاس‌های چندپایه

جدول ۵. آمار کدهای اصلی و فرعی از تجربه زیسته معلمان کلاس‌های چندپایه از خودارزیابی گروهی به وسیله تکنولوژی

مضامین فراگیر	مضامین سازمان دهنده	فراوانی درصد
تجربه خودارزیابی گروهی معلمان در کلاس چندپایه	تجربه ارزیابی به کمک فناوری	۱۰ ۳,۷۳
	تجربه ارزیابی گروهی توسط همکاران	۲۶ ۹,۷
	تجربه فردی خودارزیابی توسط معلم	۱۸ ۶,۷۲
نگرش معلمان از خودارزیابی گروهی	توسعه دانش عملی تدریس	۲۲ ۸,۲۱
	نگرش به عناصر خودارزیابی گروهی	۲۷ ۱۰,۰۷
	نگرش به زمینه‌های پذیرش خودارزیابی گروهی	۳۸ ۱۴,۱۸
بازخورد معلمان به اجرای خودارزیابی گروهی	نگرش به فواید اجرای خودارزیابی گروهی	۱۷ ۶,۳۴
	عوامل انگیزشی و امنیت	۱۷ ۶,۳۴
	عوامل امتناع فردی و گروهی	۵۶ ۲,۰۹
مجموع کدها	عوامل امتناع سیستمی	۳۷ ۱۳,۸۱
		۲۶۸ ۱۰۰

الگوی کلی خودارزیابی گروهی با فیلم بر اساس تجربه معلمان کلاس‌های چندپایه

ارائه تصویری جامع از پدیده تلفیق برنامه درسی بر اساس تجربه معلمان از خودارزیابی گروهی با فیلم در مدارس ابتدایی.

نمودار ۴. الگوی کلی خودارزیابی گروهی با فیلم بر اساس تجربه معلمان کلاس‌های چندپایه

نتیجه‌گیری و پیشنهادهای آتی

در مقاله حاضر که از نوع مقاله کیفی، از تجربه‌های مختلف خود در ارتباط با به‌کارگیری شیوه جدید خودارزیابی گروهی در مدارس چندپایه ابتدایی گفتند و این تجربه‌ها در ارتباط با استفاده از ابزارهای تکنولوژیک در ارزیابی تدریس کلاسی توسط همکاران از طریق داده‌های ویدیویی ضبط‌شده؛ تجربه همکاری‌ها و ارتباطات بین همکاران در جلسات خودارزیابی گروهی با حضور گروه متخصصان ارزیاب از بین خود معلمان تا تجربه‌های انفرادی و شخصی معلمان در زمینه‌های مرتبط و موارد مشابه قابل‌شناسایی است. پیشنهاد می‌شود با به‌کارگیری روش خودارزیابی گروهی از طریق تکنولوژی برای تقویت دانش عملی معلمان مبتدی با همراهی و مشارکت معلمان باتجربه و همچنین پیشنهاد می‌شود در نظر گرفتن روش‌های خودارزیابی از طریق تکنولوژی در برنامه‌های کارآموزی دانشجوی معلمان به‌عنوان بخشی از نیازهای عملی و استفاده از چندین دوربین فیلم‌برداری جهت ثبت و ضبط تمام رویدادها در کلاس درس جهت بهره‌گیری از روش خودارزیابی از طریق تکنولوژی استفاده شود.

منابع

۱. Wu, C; & Kao, H. C. (۲۰۰۸). Streuning Video in peer Assessment to Support Training Pre- service Teachers. *Educational Technology & Society*, ۱۱ (۱), ۴۵- ۵۵.
۲. Savola, L. T. (۲۰۰۸). Video- based analysis of mathemnts classroom practice: examples from Island. Submitted in partial fulfillment of the requirements for the Degree of philosophy under the Executive Committee of the Graduate School of Arts Sciences Columbia University.
۳. Guo, R. H. (۲۰۰۹). An Ethnographic Study of Video Data Use in E- portfolio for Teacher Development. *Polyglossia* Vol. ۱۶.
۴. Kong, S. C. (۲۰۱۰). Using Web- enabled Video System to Support Student- teachers' Self- reflection in Teaching Practice. *Computers & Education*. ۱۷۷۲- ۱۷۸۲.
۵. Seidel, T; Sturmer, K; Blomberg, G; Kobarg, M; Schwindt, G. (۲۰۱۱). Teacher learning from analysis of Video Taped Classroom Situation it make a difference whether teachers observe their own teaching or that others? *Journal of Teaching and Teacher Education*, ۲۵۹- ۲۶۷.
۶. Tripp, T; & Rich, P. (۲۰۱۲). The influence of video analysis on the process of teacher change. *Journal of Teaching and Teacher Education*, ۷۲۸- ۷۳۹.
۷. Lewis, J; Ritchie, J; Nicholls, C. M; Ormston, R. (۲۰۱۳). *Qualitative Research Practice, A Guide for Social Science Student and Researchers*. London sage.